

rant, considerantes illud quod dñs ait: Qui perse-
rauerit usq; in finem, hic saluus erit. Siue, quia & fidē
 bene credendi, & constantiam recte uiuendi p qua-
 tuor euangeliorum doctrinam discimus, recte qua-
 tuor millia hominū de septem panibus refecta fuisse
 memoratur. Non enim aliter credere aut uiuere de-
 bebamus, nisi quomodo quatuor euangelia docent.

Vnde Iohānes in Apocalypsi quatuor animalia an-
 te thronū dei plena oculis ante & retro se uidisse re-
 statur, clamantia: Sanctus, sanctus, sanctus dominus
 deus sabaoth, qui est, & qui erat, & qui uenturus est.

DOMINICA NONA post Pentecosten. Matt VII.

In illo tempore dixit Iesus discipulis su-
is: Attendite a falsis prophetis, qui ueniūt
ad uos in uestimentis ouium. Et reliqua

PRæuidens dñs doctri-
 nam hæreticorū con-
 tra electos in ecclesia
 futurā, necnon & malitiā
 falsorum catholicorū saui-
 turam, iudiciū cognitiōis
 eorum prius ostēdere uo-
 luit, ut tanto facilius caute-
 ri possint, quanto manife-
 stius cognosci. Ait enim:
Attendite a falsis pro-
phetis, qui ueniūt ad
uos in uestimentis ouium. Intrinsicus autem
sunt lupi rapaces. Quod specialiter de hæreticis

intelligendum est, qui falsi prophete sunt, dum de substantia diuinitatis & humanitatis multa mentuntur, scripturas sacras, que diuinitus inspiratae sunt, ad suum sensum pertrahere cupientes. **V**t enim simplicium fratrum corda facilius decipere possint, quasi ouium uestimentis se induunt, dum catholicorum patrum sententias suae doctrinae interferunt. Sciunt enim quia si semper mala dicerent, citius cogniti cauerentur. **E**t ideo bona malis miscent, ut dum libenter auditur id quod uerum est, non facile discernatur hoc quod falsum est: morem ueneficorum seruantes, qui dum cuilibet uenenum porrigere uolunt, ora calicis melle liniunt, ut dum gustatur id quod dulce est, absque retractione perueniatur ad id, quod mortiferum est: ad similitudinem scorpionum, aculeos in caudis gestantes, quoniam haeretici in primis uerbis bona ostendunt, in nouissimis autem peruersa dogmatizant, unde & pungunt. **T**ales ergo lupis rapacibus comparantur, quia cum exterius lingua blandiantur, interius animo seuiunt. **Q**uia sicut lupo gregem dispergit, dilaniat atque dilacerat, ita & haeretici uenenosum animum habentes, mentes simplicium dilaniare non cessant. **E**t quos in occulto decipere non possunt, publice insequuntur. **E**t ideo se bonos esse simulant, ut simplicium animos ad suam haeresim rapere possint, uel certe eorum substantias quasi boni magistri accipere. **Q**uod Paulus apostolus in epistola sua scribit, dicens: **H**i sunt qui penetrant domos uiduarum, & captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis, & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium. **T**ales lupos futuros idem Apostolus praevidebat, quando dicebat: **S**cio quia post discessum meum in-

trabunt in uos lupi graues, lupi rapaces, non parcentes gregi. Ex uobis consurgent uiri iniqui, loquētes mendaciū, & abducent discipulos post se. **H**os etiam cauere ab apostolis uolebat dñs, q̄bus dicebat: **E**cce

Matth. 10. ego mitto uos sicut oues in medio lupoꝝ. Estote ergo prudētes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. **M**onet ergo dñs tales lupos cauere, q̄a sicut doctissimi uiri & catholici hæreticis resistere debēt, sic ab eorū consortio simplices declinare, ne dū eorū doctrina auditur, mentes audientiū cōmaculentur, lo-

a. 3. Johan. 1. hanne apostolo admonēte, q̄ ait: **S**i q̄s uenit ad uos, & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domo, nec aue ei dixeritis. **S**i quis dixerit ei, aue, comunicat operibus illius indignis. **H**inc & **A**postolus ad **T**imotheū scribit, dicens: **H**æreticum hoīem post unam & scđam correptionē deuota, sciēs quia puerus est hmōi. **H**uic cōuenire pōt illud **M**aronis:

Qui legitis flores, & humi nascentia fraga,

Frigid⁹, o pueri fugite hinc, later anguis in herba,

Alter: **L**upi rapaces, falsi catholici intelliguntur, q̄ confitentur se nosse deum, factis autē illum negant.

Qui dum habitū **C**hristianitatis assumunt, quasi ouinis pellibus induti apparent. **B**ene autē lupis rapacibus comparantur, quia dum carnaliter uiuunt, aliqui alios suo malo exemplo ad malū pertrahunt, aliqui aliorū substantias more lupoꝝ diripiunt, de quali bus per prophetam dicitur: **F**acti sunt principes tui ut lupi uespertini, ad uesperū non relinquētes in mane. **T**ales ergo dñs iubet cauere, quia sicut bonorum consortium multum adiuuat, sic malorum societas frequēter multum nocet, teste **P**ropheta qui ait: **C**ū sancto sanctus eris, & cum uiro innocente innocens

eris. Et cum electo electus eris, & cum peruerso peruerteris. Et Salomone dicente: **Qui cum sapiētibus graditur, sapiens erit, Amicus stultorum, efficietur similis.** **Hinc idē Salomon nos admonet, dicens:** **Noli esse amicus homini iracundo, nec ambules cum uiro furioso, ne forte discas semitas eius, & sumas scandalum auimæ tuæ.** **Hinc Paulus discipulis scribit, dicēs:** **Si quis frater nominatur, & est fornicator aut adulter aut auarus, quod est idolorū seruitus, cū huiusmodi nec cibum sumere. Sed nunquid semper larēt heretici, aut falsi catholici sub ouina pelle, aut semper possunt abscondi? Non. Nam qualiter cognosci ualeant, dñs aperuit cum adiungit, dicens: **Fructibus eorum cognosceris eos.** Fructus enim à fruēdo nomen accepit, unde per fructum opera significant. Si ergo interrogas quod sunt boni fructus, à quibus hominem cognoscere possis, apostolus Paulus manifestat, dicens: Fructus enim spiritus est charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. **Noli ergo in heretico quærere folia uerborum pulchra, sed fidei puritatem. Noli attendere in Christiano solūmodo famam bonæ opinionis, sed fructum inquire rectę operationis. Noli attendere linguam, sed manum. Quia sicut non laudatur arbor ex pulchritudine foliorū uel florum, sed ex abundantia frugum, ita quoque heretici uel falsi catholici, non sunt ex simulatione laudandi, sed ex fructu boni operis, Nō est enim (ut dñs alibi ait) arbor bona, faciēs fructus malos, neque arbor mala faciēs fructus bonos. Vnaquęque arbor ex fructu suo cognoscitur Vnde & subditur: **Nūquid colligunt de spinis uvas, aut******

Prou. 13

Prou. 22

1. Corin. 5

Gala. 5

de tribulis ficus? Spina & tribulus arbores sunt plenæ aculeis, ita ut uix absq̄ læsiōe tractari possint. Quibus contraria sunt ficus & uitis, quæ & fragrantiam suauissimi odoris, & fructum dulcissimi saporis reddūt. Per spinas ergo & tribulos, uitia & peccata signantur, de quibus à domino primo homini dictum est: Terra tua spinas & tribulos germinabit tibi. Per uuam uero & ficum dulcis atque suavis fructus charitatis accipitur, quem palato mentis senserat ille, qui dicebat: Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel & fauum ori meo. Sicut ergo spina & tribulus intractabiles sunt, ita heretici & falsi catholici amari & aculeati proximis inueniuntur: & idcirco illorum falsa doctrina, & uisitorum praua exempla fugienda sunt, quæ sicut ait Salomon, Qui tetigerit picem, inquinabit ab ea: & qui dissipat sepem, mordebit eum coluber. Vel (ut quidam tradunt) per uuam & ficum, dulcedo memoriæ regni cælestis accipitur. Igitur de spinis non colligitur uua, neque de tribulis ficus, quia si requiritur in heretico fructus charitatis, spinæ dissensionis inueniuntur: & si in falso catholico amor cælestis, amor terrenus reperit: & si fructus castitatis, fructus libidinis intueretur. Sed quamuis spina uua non gignat, solet tamē uirem cum botro sustinere. Quia heretici & falsi catholici, cum in multis malis sint, solent tamen quædam bona docere, & quædam religiosa ostendere. Quid ergo de talibus faciendum erit? Nunquid propter spinam relinquendus est botrus, id est, propter mala bona? Absit. Sed ut pater Augustinus ait, Sic carpēdus est botrus, ut tamē caueatur spina. Sicut enim hereticorum doctrina à simplicibus uiris penitus fugienda est, sic à catholi-

eis & orthodoxis patribus, qui sciunt discernere inter ueram & falsam doctrinā, mala respuenda sunt, ut bona in autoritate ecclesiastica assumātur. Quod dominus in lege figurate ostendit, quando egredientibus filiis Israel ex Aegypto, praecepit eis, ut mutua rēt à uicinis suis uasa aurea & argētea nō pauca, ut ex poliarent Aegyptū. Quid per argentū, nisi sacra scripturae praeclarus sensus accipitur. Eloquia enim domini eloquia casta, argentum igne examinatum. Per aurum uero, uitor eloquij exprimitur, Salomone dicente: Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. Quasi ergo uasa aurea & argentea à uicinis mutuo accipimus, quando ab haereticis & paganis necessarias sententias uel nitorem eloquentiae ad nostram utilitatem assumimus. Vnde in eadem lege alibi figuraliter praecepitur: Si gressus fueris ad bellū contra hostes tuos, & tradiderit eos dominus deus tuus in manus tuas, captiuosq; eos duxeris, & uideris in numero mulierū puellam pulchram quae placeat oculis tuis, uoluerisq; eam habere uxore, introduces eam in domum tuam, ita tamen, ut prius cæsariem capitis eius radas, & summitates unguium illius praecidas, luceatq; patrem suum & matrē in domo uno mense, & post haec introduces eam ad te, & erit tibi uxor. Spiritualiter autē ad bellum procedimus, quādo cum hostibus ecclesiae (id est, haereticis) de fide Christiana & religione cōslictum habemus. Cumq; diuina autoritate superati, tradiderit eos dominus deus noster in manus nostras, si inuenerimus in numero disputationū sententias ad nostram fidē roborandā necessarias, assumamus eas nobis in uxores, quā ut ait Salomon: Uxor uiri, sapientia est: ita t

men, ut prius cæsariem capitis eius radamus, & summitates unguium præcidamus. i. quicquid superfluum, quicquid hæreticum, quicquid nostræ fidei prauum & contrarium est, discernamus & abijciamus. Si quis autem ex his ad nostrâ fidem catholicâ conuertri uoluerit, non est repellendus, sed recipiendus, iraramen, ut luceat prius patrem suum & matrem unomense. i. de pristina conuersatione & hæretica prauitate, qua inquinatus uel nutritus est, pœnitentiam agat, & anathematizet & diluat. **Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor fructus malos facit.** Quod arbores in scripturis homines significant, dominus manifestat cum alibi dicit: **Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum: aut facite arborem malam, & fructum eius malum.** Et cæcus, qui à dño illuminatus fuerat, aiebat: **Video homines quasi arbores.** Daniel quoque in uisione Nabuchodonosor regis, magnâ arborem ipsum regem interpretat. Et per Psalmistâ de iusto dicitur: **Iustus ut palma florebit, & sicut cedrus Libani multiplicabitur.** Quod ergo ait, **Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor fructus malos facit,** tale est ac si diceret: **Sicut nec spina uuâ, nec tribulus generat ficû, sic ex radice uitiosa malus fructus procedit, & ex bona intentione bona operatio nascitur.** Vnde & subditur: **Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere.** In quo loco quæstio animû pulsatur, quare dicat, **Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere,** cû legamus Paulû apostolû arborem utique bonam fructum malum fecisse, quando ecclesiâ dei

persecutus est: & ludam arborem malam, fructū bonum fecisse, quādo cum cæteris apostolis securus est dominum. Ad quod respondēdum, quia sicut ex radice arboris fructus procedit, & ex ipso fructu, cuius generis uel saporis sit cognoscitur, ita ex intentione cordis opus pfertur. Et sicut dñs dicit, **Qualis fuerit intentio tua, tale erit & opus tuum.** Ideoq; bonus homo tãdiu malos fructus facere non potest, quãdiu in radice bonæ intentionis perseuerat: nec malus homo tãdiu fructus bonos facere potest, quãdiu in mala intentione perdurat. Iuxta quem sensum legimus & Petrum apostolum arborem utiq; bonam, malos fructus fecisse, quando dñm negauit. Et Iethro cum prius mala arbor esset, bonum fructum fecit, quando Moyse utile cõsiliu dedit. Similiter & David, bona utiq; arbor, fructum malum fecit, quando per concupiscentiam carnalem adulterium & homicidium perpetravit. Nabuchodonosor autem, cum esset mala arbor, bonum fructum fecit, qñ deum Danielis in toto orbe adorari iussit. Potest tamen & malus homo effici bonus, si deseruerit malū: & qui uidebatur bonus, effici malus, si recesserit à bono. Sed q̃a unus idemq; homo, in uno eodemq; tẽpore, bonus simul & malus esse non potest, non potest arbor bona fructus malos facere, neq; arbor mala fructū bonos facere. Valde autem terribile est, quod subinfertur: **Om̃is arbor quæ nõ facit fructū bonū, excidetur & in ignem mittetur.** Non dicit, quæ facit fructum malum, sed quæ non facit fructum bonum. Vbi è diuerso colligere possumus, quæ pœna preparata sit male operantibus, qñ pœna prædicatur etiam à bono opere torpentibus. Si em̃ in ignem mittitur, qui nudū nõ

uestiuit, in quē ignē mittendus est, qui uestitū expolā
 auit: Et si ad pēnā uadit ille, q̄ propria non dedit, ad
 quam pēnā iturus est qui aliena rapit: Nullus ergo
 a bono opere torpens, falsa securitate se decipiat: q̄
 omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excide
 rur & in ignem mittetur, iuxta illud quod dominus
 alibi ait: **Omnem palmitem in me non ferentem fru
 ctum, oportet abscidi & in ignem mitti.** Non enim suf
 ficit declinare à malo, nisi quisque studeat facere bo
 num. Vnde dominus uineæ quærēs fructum in ficul
 nea, & non inueniens, ait colono: **Ecce anni tres sunt,
 ex quo uenio quærens fructum in ficulnea, & nō in
 uenio.** Excide ergo illam, ut quid etiam terram occu
 pat: De hac arbore per Iohannem Baptistam dicitur:
 iam securis ad radicem arboris posita est. Exciditur
 enim arbor, quando homo moritur. Excisa autem in
 ignem mittitur, quando quisque peruersus per mor
 tem gehennæ concremationem inuenit, qui dum ui
 ueret, fructum boni operis facere recusauit. Ingemi
 nat nāque dominus bonarum malarumq; arborum
 cognitionem, cum adhuc subiungit, dicens: **Ititur
 ex fructibus eorū cognoscetis eos.** Quasi em̄
 fructus, in quibus mala arbores à bonis discernātur,
**Paulus apostolus ostendit, dicens: Manifesta autem
 sunt opera carnis, quæ sunt fornicationes, immundī
 tia, impudicitia, luxuria, idolorum seruitus, uenefi
 cia, inimicitia, contentiones, æmulationes, ira, rixæ,
 dissensiones, sectæ, inuidia, homicidia, ebrietates, com
 esationes & his similia. Talia qui agunt, regnum
 dei non consequentur.** De qualibus per Ieremiam p̄
 phetam dicitur: **Maledictus homo qui cōfidit in ho
 mine, & ponit carnem brachium suum, & à domiño**

recedit cor eius. **E**rit enim quasi myrice in deserto, & non uidebit cum uenerit bonum, sed habitabit in siccitate, in solitudine, in terra saluginis & inhabitabili. **A**uero bona arbor quales fructus proferat, idē propheta declarat, dicens: **B**enedictus uir qui confidit in domino, & erit dominus fiducia eius, & erit tāquam lignum quod transplantatum est secus decursus aquarum, quod ad humorem mittit radices suas, & non timebit cum uenerit æstus. & erit folium eius uiride, & in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructum. **T**ales fructus bona arbor proferebat, quæ dicebat: **E**go autē sicut oliua fructificaui in domo dei, speraui in misericordia dei in æternum, & in seculum seculi. **T**ales dominus suos discipulos, bonas utique arbores, proferre uolebat, quibus dicebat: **E**go uos elegi de mundo, & posui uos ut caris, & fructum afferatis, & fructus uester maneat. **I**naniter autem quidam folia habent uerborum, qui recusant proferre fructus operum. **V**nde & subditur: **N**on omnis qui dicit mihi, domine domine, intrabit in regnum cælorū, sed qui facit uoluntatem patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorū. **D**icere enim domine domine, fructus boni operis esse uidetur: non autem facere uoluntatem eius, nō ad bonam arborem pertinet. **N**on em̄ sufficit sola cōfessio, si defuerit bona opatio, domino alibi dicente: **Q**uid autem uocatis me, domine dñe, & non facitis quæ dico? **H**inc iacobus apostolus ait: **F**ides sine operibus mortua est. **V**nde eos, q̄ de sola fide gloriabantur, exemplo dæmonū terruit, dicēs: **T**u credis quoniam unus deus est, bene credis, & dæmones credūt, & contremiscunt. **Q**uos autem dominus per prophe-

348 **DOMINICA X.**

tam reprobatur, dicēs: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est à me. Tales tempore iudicij, quia sine fructu boni operis clamabunt: Domine domine, aperi nobis, audire merebuntur: Amē dico uobis, nescio uos. Qui ergo uult intrare in regnū cælorum, non solum scire desideret quid uelit deus, sed etiam implere quod iubet. quia sicut dominus ait in euangelio: Beati qui audiunt uerbum dei, & custodiunt illud. Et iterum discipulis: Scitis hæc, beati eritis, si feceritis ea.

DOMINICA X.

Lucæ XVI.

In illo tempore dixit Iesus discipulis suis parabolam hæc: Homo quidam erat diuites, qui habebat uillicum. Et reliqua.

VSus sacre scripturæ est, ut aliquando iuxta literam sic quædam facta cõmemoret, ut tamen intellectum spiritualem in eis requirat, aliquãdo uero solummõ per similitudinem quædam proferranda commemoret, ut audientis animam ad intelligendum inuisibilia emolliat. Quod in euangelio frequentius inuenitur, ubi ex præcedenti admonitione similitudo nascitur, & ex eadem similitudine admo-